

visi monografijos teiginiai. Iš jų nebent galima išskirti autorės užuominą, patikinančią, jog monografijoje „yra plėtojama nuomonė, kad dėl daugelio trumpinių kilmės vardų galima ir reikia diskutuoti“; ir po to einantį teigimą, kad „problemą, kurie asmenvardžiai yra trumpinių kilmės, įmanoma išspręsti tik išanalizavus kuo daugiau istoriniuose šaltiniuose minimų dvikamienių vardų ir trumpinių kilmės vardų“ (p. 246). Tai, kas pacituota, leidžia klausti, kodėl autorė, nepateikdama visų tikrai problemiško susidarymo pamato atžvilgiu pavardžių, pati eliminavo minimos diskusijos galimybę ir kodėl sprendama savo įvardytą *problemą* nesirėmė, jos nuomone, patikimiausiais istorinės antroponimijos duomenimis?

Recenzijos pabaigoje reikia pasakyti, kad į ją tilpo tik dalis to, ką ketinta išdėstyti. Kaip matyti, joje beveik atsiribota nuo konkrečių duomenų analizės, mat neturint tirtų pavardžių visumos neatrodė tikslinga kaip nors vertinti tą nedidelę monografijoje pateiktą duomenų dalį. Tai tiesiog nebūtų nieko įrodę. Be to, svarbiausios autorės nuostatos ir pasirinktas jų pateikimo būdas lyg ir eliminavo iš recenzijos konteksto išsamesnės mokslinės diskusijos galimybę.

Monografija akivaizdžiai parodo abejonių nekeliančią autorės potencialią dirbti mokslinį darbą. Tikėtina, kad toliau rašant tobulės stilius, darysis lengviau sisteminti ir tik vieną kartą pateikti faktus, nuosekliai ir aiškiai dėstyti reikiamus dalykus, atskirti svarbiausią ir periferinį tyrimo kontekstą, kad dar bus pasimokyta moksliniu požiūriu preciziškai ir objek-

tyviai vertinti kitų mokslininkų darbus, o tyrimą atlikti be jokių išankstinių nuostatų ir pan. Kaip žinoma, recenzuojamoji knyga parašyta palyginti neseniai apgintos daktaro disertacijos pagrindu. Reikia pripažinti, kad ką tik išvardyti dalykai labiau tiktų vertinant kaip tik disertacinį darbą. Todėl baigti galima abejone – ar nepasiskubinta rengti ir publikuoti monografiją, ar nereikėjo tokio įdomaus ir aktualaus antroponimikos darbo labiau subrandinti?

Vitalija MACIEJAUSKIENĖ

Lietuvių kalbos institutas

P. Vileišio g. 5

LT-10308 Vilnius, Lietuva

[vitalijam@lki.lt]

Korektūros pastabos knygos **Žemaičių dzūkai** (Vilnius: MELI, 2008) paraštėse

Čia norėtusi trumpai įspėti būsimuosius mano knygos „Žemaičių dzūkai : Tekstai su komentarais“ (Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2008) skaitytojus dėl korektūros klaidų, atsiradusių rengiant, maketuojant ir spausdinant leidinį.

Įkyriausias korektūros trūkumas yra daug kur pasitaikęs keliamasis brūkšnelis, dėl forsuoto permaketavimo atsidūręs eilučių viduje, pvz.: $v\grave{e}-s\grave{e} 51_6 = v\grave{e}s\grave{e}$, $c\grave{e}-g\ddot{u}ons 131_{14} = c\grave{e}g\ddot{u}ons$, $d\grave{i}-d\grave{e}s\ddot{n}\ddot{u}s 150_{12} = d\grave{i}d\grave{e}s\ddot{n}\ddot{u}s$, $v\acute{e}.l\grave{n}\ddot{y}\grave{r} 132_{14} = v\acute{e}.l\grave{n}\ddot{y}\grave{r}$, $k\acute{e}l-k\grave{e}s 264_{16} = k\acute{e}l\grave{k}\grave{e}s$ ir t. t. Pikčiausia, kad tokiu pat brūkšneliu žymimas hiatas (sambalsis), heterosilabiniai *T-S* tipo junginiai¹

ir atviroji sandūra. Laimei, brūkšnelius paklydėlius atskirti nuo tikslingųjų galima pagal tai, kad tie paklydėliai esti arba tarp balsio ar dvigarsio ir priebalsio, arba apskritai tokioje priebalsių junginio vietoje, kur atviroji sandūra neįsivaizduojama (pvz.: *vāļš-ĉāus* 134₁ = *vāļšĉāus*).

Antra bendresnio pobūdžio korektūros yda yra atsitiktinai nuo žodžių nusprūdę kirčio bei priegaidžių ženklai: *žĩ d̥s* 21₃₄, 50₁₃ = *žĩ d̥s*, *davā.tk^as* 52₁₄ = *davā.tk^as*, *prĩzadiejàu* 82₁₀ = *prĩzadiejàu*, *ruokuų* 105₂ = *ruokuų*, *natuolėi* 107₁₀ = *natuolėi*, *tas_pats* 197₁₇ = *tas_pats*, *niek^(a)* 226₁₅ = *nĩek^(a)*, *potrė.l^e* 265₄ = *potrė.l^e*, *purâs* 265₉ = *púrâs*, *tada* 303₆ = *tàdà*, *esi* 314₁₅ = *èsi*, *vĩrâ* 368₆ = *vĩrâ*, *prĩsėdoud* 370₂₂ = *prĩsėdoud*, *naʃbipavre^s* 375₁₃ = *naʃbipavre^s*, *skāities* 400₁₂ = *skāitĩes*, *touka^r(t)* 410₁₀ = *toukâ^r(t)*.

Pasitaikė vienas kitas priegaidės ar jos vietos žymėjimo riktas: *at̥l̥ē(d^a)* 166₆ = *at̥l̥ē(d^a)*, *nabguliēk* 297₁₉ = *nabguliēk*, *pradiēs* 303₂₂ = *pradiēs*. Pabrėžtina, kad visur su cirkumflekso ženklu ant abiejų [ie] sandų, kaip tvirčiau įsitikinta kiek vėliau, turėtų būti rašomos lytys *bĩē(r)* ‘bėra’, *nĩē(r)* ‘nėra’, *tĩēr* ‘tėra’, *nābĩē(r)* ‘nebėra’, *tabĩē(r)* ‘tebėra’ – knygoje taip žymima tik epizodiškai.

¹ Tik visai neseniai (gaila, kad truputį per vėlai) įsitikinta, kad tokiais atvejais kaip *atstūou* ‘atstovi’, *atstatĩ t^e* ‘atstatyti’, *atspĩ r^e* ‘atspyrė’ vietoj *ts*, *tš* šiaurės žemaičiai taria afrikatą arba jai visai artimą garsą: *actūou*, *actatĩ t^e*, *ačpĩ r^e*. *T-S* tipo grupės aiškiau išlaikomos tikrai tarp balsių (moksliškiau kalbant – intervokalinėje pozicijoje).

Vienoje vietoje yra iškritusi raidė: *kę.t^(a) ā rt^(a)* 174₁₈ = *kę.t^(a) kã rt^(a)*; kitur ne savo vietoje atsiradęs pusilgumo ženklas: *mã.ld.ũos* 275₁₃ = *mã.l.dũos*; dar kitur aiškus ilgasis balsis netyčia pažymėtas kaip pusilgis: *parē.sⁱ* 246₂₂ = *parē.sⁱ*.

Labai apmaudu, kad 34, išn. 11 liko pradinio teksto „nulinė“ puslapio nuoroda: vietoj 000 įrašytinas 444 puslapis. Literatūros sąrašė taisytinas senąja rusų rašyba rašomas žodis: vietoj Поневи́жские 438₂₀ gali būti tikrai Поневи́жские.

Pagalčiau, nors ir labai nemalonu, bet būtina pasakyti, kad veiksmazodžių *skā.tĩ.t^e ~ skaityti*, *ē.t^e ~ eĩti* būtojo kartinio laiko ir tariamosios nuosakos vienskaita (Priedai, p. 446) turėtų atrodyti taip:

1. (ąš) *skā.cāu ē.cāu*
2. (tò) *skā.tē ē.tōmi*
- „3“. (òns) *skā.tē ē.tō || ē.tōm*

Kadangi tekstas labai painus, nėra abejonių, kad jame ir dabar bus dar likę nepastebėtų apsirikimų ar techninio pobūdžio ydelių. Todėl į būsimus mieluosius skaitytojus norėtusi kreiptis amžinai prasmingais Martyno Mažvydo žodžiais:

*Tadrin iei raffi kaky paklidima/
Pataifik, bewysakia vβwideghima.*

Aleksas GIRDENIS

*Baltistikos katedra
Vilniaus universitetas
Universiteto g. 5
LT-01513 Vilnius, Lietuva
[saskela@zebra.lt]*